

9.8.2023

Valtioneuvoston asettamalle työryhmälle

Kiitos mahdollisuudesta tulla kuulluksi Yhdenvertainen Suomi –toimintaohjelmasta.

1. Rasismin vastaiseen politiikkaan ja rasismikokemuksiin liittyvät toimintaohjelman linjaukset (kuten sivut 37 ja 54) ja ohjelman keskeiset tavoitteet ovat kokonaisuudessaan tärkeitä. Kolme keskeisintä tavoitetta, joihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota, ovat mielestämme tavoitteet 1, 2 ja 5. Tällä hetkellä myös puuttuminen ohjelman vastaiseen toimintaan kuten vihapuheeseen on kuitenkin myös erittäin tärkeäksi asia.

2. Ohjelman toimenpiteet vaikuttavat sinänsä hyviltä, mutta käytännössä niiden arviointia on vaikea tehdä. Todennäköisesti arviointi on helpompaa ao. hallinnonalojen sisällä ts. siellä, missä niitä on valmisteltu ja toteutettu. Osa toimenpiteistä on varmasti vielä kesken. Parhaimmin koemme toteutuneen seuraavat toimenpiteet:

- Selkeytetään ja vahvistetaan hyvien väestösuhteiden edistämistä koskevaa sääntelyä osana kotouttamislain uudistamista.
- Toteutetaan työnantajille mediakampanja (Työelämän monimuotoisuusohjelma), jonka avulla markkinoidaan työnantajille tarjolla olevia koulutuksia ja muita työkaluja.
- Toteutetaan mediakampanja (sosiaalinen media ja YLE) antirasismista suurelle yleisölle.

Yleisesti voidaan todeta, että monet toimenpiteistä ovat sellaisia, joista on käyty suhteellisen vähän keskustelua tai edes nostettu laajempaan tietoisuuteen erilaisin viestinnällisin keinoin. Tärkeää olisi joka tapauksessa, että niiden toteutumista ja vaikutuksia seurattaisiin systemaattisesti. Koemme kuitenkin rasismitietoisuuden lisääntyneen huomattavasti eri viranomaistoimijoiden ja koulutustarjoajien keskuudessa.

3. Sisäisen turvallisuuden ja yhteiskuntarauhan vuoksi pidämme erittäin tärkeänä edistää toimintaohjelman linjauksia ja tavoitteita. Suomella on jo pitkä perinne tasa-arvon edistämisessä, joten mahdollisuuksia on, jos on tahtoa. Tärkeää on varmistaa perustuslakiin perustuvat oikeudet käytännössä. Keskustelun lisäksi tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä ja jo toimivien hyvien käytäntöjen jakamista. Kohtaaminen ja yhdessä tekeminen on tärkeää asenteiden muuttamisessa. Meidän on myös varmistettava eri taustaisten ihmisten nopeampi integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan mm. työelämää hyödyntämällä.

Korostamme ao. teemojen tuomista lähemmäksi ihmisten arkea. Toimenpiteiden valmistelu osallistaen eri tahoja on tärkeää tavoitteiden toteuttamiseksi erilaisten ihmisten arjessa.

- Kuntien roolin korostaminen ml. segregaaion ehkäiseminen asuntopoliittisin toimenpitein. Kunnat ovat lähempänä asukkaita. Tässä ohjelman ns. hyvien väestösuhteiden (asenteet, turvallisuus, vuorovaikutus ja osallisuus) eteen tehtävät toimenpiteet ovat oikean suuntaisia. Hyvien väestösuhteiden ylläpitäminen ja kehittäminen on tärkeää maahan muuttaneiden kotoutumisen ja kestävä elämän rakentamisen kannalta. Laajaa yhteistyötä eri etnisten ryhmien kanssa tulisi ylläpitää, jotta heidän tarpeensa tulee huomioitua laajemmin yhteiskunnallisessa suunnittelussa ja päätöksenteossa.
- Kouluja (opetushenkilöstö ja lapset/nuoret yhdessä) tulisi hyödyntää nykyistä selvästi enemmän. Oppivelvollisuuden pidentäminen tuo tähän lisää mahdollisuuksia. Koulutuksen merkitys

ja erityisesti lasten ja naisten aseman turvaaminen ovat yhdenvertaisuuden edistämisessä keskeisessä roolissa.

- Kansalaisyhteiskunnan ml erilaiset järjestöt osallistamista tulee jatkaa nykyistä laajemmin. Kolmannen sektorin yhteistyötä tulee myös tiivistää.
- Viranomaisluottamuksen säilyttäminen on yleisen turvallisuuden näkökulmasta tärkeää.
- Yhdenvertaisuuden edistämisestä on tärkeä keskustella avoimesti. Kriittisiä aiheita on syytä käsitellä ja viestiä asialähtöisesti ja ihmisen integriteettiä silmällä pitäen. Keskustelussa on tärkeä olla mukana tietoon perustuvaa tutkimusta ja arviointia, mutta koska asiaan liittyy myös tunteita, olisi tärkeä luoda myös mahdollisuus keskustella näistä avoimesti ilmapiirissä ja laajasti osallistaen eritaustaisia ihmisiä. Maahanmuuttopolitiikan viestintä vaikuttaa nuoriin maahanmuuttajiin ja heidän lähipiiriinsä. Keskustelun sävy on muuttunut yhä voimakkaammin maahanmuuttovastaiseksi ja maahanmuuttajia syrjiväksi. Moni maahanmuuttajataustainen kokee jääneensä keskusteluissa poliittisen väännön esineeksi. Nuorten osuus on tärkeä, koska he muokkaavat myös asenteita laajemmin. Mitä lähemmäksi asia tulee meitä jokaista, sitä helpompi meidän on nähdä ihminen ja kohdata jokainen arvostaen.
- Työelämän vastaanottavuuden parantamiseksi on myös paljon tehtävää. Jokaisella on oltava oikeus työhön. Kohentunut sosioekonominen asema lisää yleistä hyvinvointia. On erittäin merkityksellistä haastaa sekä julkista hallintoa että yrityksiä mukaan työllistämällä eritaustaisia ihmisiä. Näemme, että on äärimmäisen tärkeää, että kaikilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan. Yritysvastuun merkityksen korostumista on hyvä käyttää tässä tukena. "Ketään ei jätetä" -periaate on Agenda2030:n kantava periaate, jonka tulisi toteutua laajasti. Työllistymisen näkökulmasta etnisten ryhmien sisällä olevat verkostot vaikuttavat laajasti niin positiivisesti, mutta myös negatiivisesti. Tällöin hyvien väestösuhteiden vaikutukset vaikuttavat myös työelämän henkilöstösaatavuuteen.
- Monimuotoisuuden lisääminen vaatii myös uutta osaamista johtamiselta ja työyhteisöltä, joten pelkästään syrjimättömiin rekrytointikäytäntöihin keskittyminen ei ole riittävää. Toimenpideohjelmassa oli myös näitä koulutuksellisia elementtejä, mutta niissä julkisen rooli voi olla enemmän asiaan ohjaava kuin niitä toteuttava.
- Varmistaa, että epäkohtiin puututaan tehokkain tavoin tarvittaessa myös ilman asianomaisen omaa aloitetta.

Live-säätiö sr
Marja Pajulahti
toimitusjohtaja